

Հաստատված է
ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ
ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ
ամբիոնի . .2019թ. նիստում (արձ. թիվ)
ՀՀ ոստիկանության կրթահամալիրի
ակադեմիայի պետի ուսումնական
աշխատանքների գծով տեղակալ,
Ի.Գ.Թ., դոցենտ, ոստիկանության գնդապետ
Մ. Մուրադյան
. .2019թ.

**ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ
ԱՌԱՐԿԱՑԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ**

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ		ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունք 1
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ		ոստիկանական միջին մասնագիտական կրթության
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ		Ոստիկանական գործ
ԱՍԲԻՈՆ		Քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարություն ամբիոն
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ		Լ. Թասալյան E-mail: TasalyanL@gmail.com (+374) 77156584
ՈՒՍ.ՏԱՐԻ/ԿԻՄԱՍՅԱԿ		2-ին կուրս, 2-րդ կիսամյակ

ԴԱՍԱԺԱՍԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ	Մոդուլի ընդհանուր ծավալը կազմում է 18 ժամ, որից 8 ժամ դասախոսություն, 4 ժամ սեմինար պարապմունք, 6 ժամ գործնական պարապմունք, .. ժամ ինքնուրույն աշխատանք: Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին սովորողը կատարում է գրականության ընթերցում և մշակում, վերլուծական, հետազոտական աշխատանք, դասախոսի հանձնարարությամբ կարող է գրել լիազորագրեր, դիմումներ, հայցադիմումներ, և ձևաթղթեր, պատրաստվում է հաջորդ դասին:
ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆ	Մոդուլը կառուցվում է «Պետության և իրավունքի տեսության հիմունքներ», «Սահմանադրական իրավունք» և «Քաղաքացիական իրավունք» մոդուլների իմացության վրա:
ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	Մոդուլը բաղկացած է ընդհանուր և հատուկ մասերից: Մոդուլի ընդհանուր մասը բովանդակում է հիմնական դրույթներ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի հասկացության, առարկայի, սկզբունքների, դատավարության կողմերի, հայցադիմումի, հակընդեմիայի, և ապացույցների վերաբերյալ: Մոդուլի հատուկ մասը բովանդակում է հիմնական դրույթներ

		քաղաքացիական դատավարության իրավունքի ընդդատության, հայցի հասկացության և ապացույցների գնահատման փուլերը:
ՆՊԱՏԱԿ		
ԽՆԴԻՐ/ՆԵՐ		Դասընթացի նպատակն է ուսանողին ծանոթացնել քաղաքացիական դատավարության իրավահարաբերությունների կարգավորման առանձնահատկություններին, դրանց մասնակցող սուբյեկտների իրավասուբյեկտությանը, իրավունքներին ու պարտականություններին, իրավունքների պաշտպանության եղանակներին ու կարգին: Կրթական արդյունքները Մոդուլի խնդիրներն են՝ ▪ Ունակ կլինի (բուն մասնագիտական կարողություններ), ▪ վերլուծել կոնկրետ քաղաքացիական գործեր և լուծել գործնական խնդիրներ, ▪ մասնակցել դատավարությունների, ▪ կազմել քաղաքացիական գործի վարույթ ընդունելու ձևաթղթեր, ▪ ապացույցների գնահատման, ▪ նախապատրաստումը, դատաքննության՝ վճռահատությունը, դատական ակտերի բողոքարկման և հարկադիր կատարումը միջնորդավորող դատավարական փաստաթղթեր:
ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ		
1. Իմանա		▪ Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել առանձին կատեգորիայի գործերի հարուցման, նախապատրաստման, քննության և լուծման առանձնահատկություններին, ▪ դատական ակտերի վերանայման ու կատարման ընթացակարգերին: ▪ վերլուծել կոնկրետ քաղաքացիական գործեր և լուծել գործնական խնդիրներ, ▪ մասնակցել դատավարությունների, ▪ կազմել քաղաքացիական գործի վարույթ ընդունելու ձևաթղթեր,
2. Կարողանա		
3. Տիրապետի		

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ		
Հիմնական		1. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրություն:

		2. ՀՀ Դատական օրենսգիրք: 3. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգիրք: 4. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգիրք: 5. «Իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենք: 6. «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» ՀՀ օրենք: 7. «Պետական տուրքի մասին» ՀՀ օրենք: 8. «Փաստաթղթերի հատուկ առաքման մասին» ՀՀ օրենք: 9. «Նոտարիատի մասին» ՀՀ օրենք: 10. «Օտարերկրացիների մասին» ՀՀ օրենք: 11. Պետրոսյան Ռ.Գ., Հայաստանի քաղաքացիական դատավարություն, 4-րդ հրատ., - Եր., «Ոսկան Երևանցի» հրատ., 2013: 12. Մեղրյան Ս.Գ., Քաղաքացիական դատավարությունը սխեմաներում, Եր., ԵՊՀ հրատ., 2011:
Լրացուցիչ		1. Борисова В.Ф. Возбуждение гражданского судопроизводства. М.:«Юрлитинформ», 2009. 2. Жилин Г.А. Суд первой инстанции в гражданском процессе. - М.: «Юрайт-М», 2001. 3. Жилин Г.А. Цели гражданского судопроизводства и их реализация в суде первой инстанции. - М.: «Городец», 2000. 4. Жилин Г.А. Гражданское дело в суде первой инстанции. - М.: Рос. акад. правосудия: «Городец», 2000. 5. Гражданский процесс: Учебник. Отв. ред. проф. В.В. Ярков. -8-ое изд., - М.: «Инфотропик», 2012. 6. Комментарий к Гражданскому процессуальному кодексу Российской Федерации. Под ред. М.С. Шакарян. - М.: «Проспект», 2007. 7. Комментарий к Гражданскому процессуальному кодексу Российской Федерации. Под ред. В.М. Жуйкова, М.К. Треушников. - М.: «Городец», 2007. 8. Аргунов В.Н. Участие третьих лиц в гражданском процессе. М., 1991. 9. Гражданский процесс: Учебник. Отв. ред. проф. В.В. Ярков. -8-ое изд., - М.: «Инфотропик», 2012. 10. Комаров В.В., Радченко П.И. Гражданские процессуальные правоотношения и их субъекты. Киев, 1991. 11. Маклаев Д.В. Институт третьих лиц в арбитражном процессе как средство реализации доступности и эффективности правосудия // В кн.: Проблемные вопросы гражданского и арбитражного процессов. Под ред. Лесницкая Л.Ф., Рожкова М.А. - М.: «Статут», 2008, 143-155 չհմմտ: 12. Шакарян М.С. Участие третьих лиц в советском гражданском процессе. М.: ВЮЗИ, 1990.

		13. Щеглов В.Н. Субъекты судебного гражданского процесса. Томск, 1999.

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՄԱՆԴԱԿ	Գնահատման արդյունարար միավոր	Գնահատականը տառանշումով	
	9-10	Գերազանց	
	7-8	Լավ	
	4-6	Բավարար	
	0-3	Անբավարար	
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ	Սովորողների գիտելիքները, ունակությունները և հմտությունները գնահատվում են «Գերազանց», «Լավ», «Բավարար» և «Անբավարար» Սովորողների գիտելիքները գնահատվում են հետևյալ չափանիշներով՝ ա) «Գերազանց», եթե սովորողը խոր և հիմնավոր է յուրացրել ամբողջ ծրագրային նյութը, սպառնիչ, հաջորդական, գրագետ ու տրամաբանորեն կառուցված է շարադրում այն, նյութը սերտորեն կապում է ուստիկանության ծառայության խնդիրների հետ, չի դժվարանում պատասխանել, երբ ձևափոխվում է առաջադրանքը, ազատորեն լուծում է խնդիրներն ու կատարում գործնական առաջադրանքները, ճիշտ է հիմնավորում ընդունած որոշումները, ընդունակ է ինքնուրույն ընդհանրացնել և շարադրել նյութը՝ սխալներ թույլ չտալով: բ) «Լավ», եթե սովորողը հիմնավոր գիտի ծրագրային նյութը, գրագետ է և ըստ էության շարադրում է այն, հարցին պատասխանելիս թույլ չի տալիս էական անճշտություններ, կարողանում է ճիշտ կիրառել տեսական դրույթները, գործնական առաջադրանքները կատարելիս տիրապետում է անհրաժեշտ ունակությունների ու հմտությունների: գ) «Բավարար», եթե սովորողը յուրացրել է միայն հիմնական նյութը, բայց չգիտի դրա առանձին մանրամասները, թույլ է տալիս անճշտություններ, ոչ ճիշտ ձևակերպումներ, խախտում է ուսումնական նյութի շարադրման հաջորդականությունը և դժվարանում է կատարել գործնական առաջադրանքները: դ) «Անբավարար», եթե սովորողը չգիտի ծրագրային նյութի զգալի մասը, թույլ է տալիս էական սխալներ, չի կարողանում կատարել գործնական առաջադրանքներն ու լուծել խնդիրները:		
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
Գրավոր աշխատանքներին	Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի ուսանողին:		
	Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվել: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է անբավարար:		

ներկայացվող պահանջներ Ինքնուրույն աշխատանքներ	Ինքնուրույն գրավոր աշխատանքներն անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում: Ինքնուրույն գրավոր աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում ուսանողը պարտավոր է նշել աղբյուրը ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի:
---	--

ՄՈՂՈՒԼԻ ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՂՈՒՄ

ՕՐ/ԼՍԱ Բ. ՊԱՐԱՊ.	ԹԵՄԱ/ԺԱՄ	ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐ	ՈՒՍՈՒՄՆԱԴՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ	ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ
1-ին լսար. պարապ.	ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի բնութագիրը Դասախոսություն (2 ժամ)	Տեսակը՝ դասախոսություն դասախոսություն (ավանդական) Նպատակը՝ ներկայացնել քաղաքացիական դատավարության իրավունքի հասացությունը, առարկան, համակարգը և խնդիրները, Քննարկվող հարցերը՝ ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի հասկացությունը, առարկան, մեթոդը և իրավունքի կապն իրավունքի այլ ճյուղերի հետ: ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի աղբյուրները: ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսդրության նորմերը: Քաղաքացիական դատավարության նորմերի գործողությունը ժամանակի ընթացքում, տարածության վրա և ըստ անձանց շրջանակի: Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց սուբյեկտիվ իրավունքների պաշտպանության ձևերը: Քաղաքացիական դատավարության հասկացությունը, հատկանիշները և խնդիրները: Քաղաքացիական դատավարության փուլերը: Քաղաքացիական դատավարության իրավունքի սկզբունքները:	- ուշադրություն դարձնել քաղաքացիական դատավարության իրավունքի կարգավորման առարկային: - Հիշել քաղաքացիական դատավարության իրավունքի մեթոդը և օբյեկտներն, - Քաղաքացիական դատավարության նորմերի գործողությունը ժամանակի ընթացքում, տարածության վրա և ըստ անձանց շրջանակի: Մատնանշել Քաղաքացիական դատավարական իրավահարաբերությունների հասկացությունը/ օբյեկտը, սուբյեկտը և բովանդակությունը/:	Ընթացիկ գնահատում. Ակտիվություն, հետադարձ կապ՝ բանավոր հիմնավորումներ, հարցադրումներ

		Քաղաքացիական դատավարական իրավահարաբերությունների հասկացությունը/ օբյեկտը, սուբյեկտը և բովանդակությունը/:		
2-րդ լսար. պարապ.	ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի բնութագիրը սեմինար պարապմունք (2 ժամ)	Տեսակը՝ սեմինար պարապմունք • սովորողների հարցում • խմբային քննարկումներ Նպատակը՝ ամրապնդել տեսական գիտելիքները քաղաքացիական դատավարության իրավունքի հասացության, առարկայի, համակարգի և խնդիրների մասին Քննարկվող հարցերը՝ ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի հասկացությունը, առարկան, մեթոդը և իրավունքի կապն իրավունքի այլ ճյուղերի հետ: ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի աղբյուրները: ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսդրության նորմերը: Քաղաքացիական դատավարության նորմերի գործողությունը ժամանակի ընթացքում, տարածության վրա և ըստ անձանց շրջանակի: Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց սուբյեկտիվ իրավունքների պաշտպանության ձևերը: Քաղաքացիական դատավարության հասկացությունը, հատկանիշները և խնդիրները: Քաղաքացիական	• ներկայացնել քաղաքացիական դատավարության իրավունքի հասկացությունը, • բնութագրել քաղաքացիական դատավարության իրավունքը որպես իրավունքի միասնական համակարգի ինքնուրույն ճյուղ, • ներկայացնել քաղաքացիական դատավարության իրավունքի առարկան, • թվարկել և մեկնաբանել քաղաքացիական դատավարության իրավունքի խնդիրները:	Ընթացիկ գնահատում. Ակտիվություն, ներկա սովորողների առնվազն 30 տոկոսի կողմից բավարար գիտելիքների հավաստում և գնահատում:

		դատավարության փուլերը: Քաղաքացիական դատավարության իրավունքի սկզբունքները: Քաղաքացիական դատավարական իրավահարաբերությունների հասկացությունը/ օբյեկտը, սուբյեկտը և բովանդակությունը/:		
3-րդ լսար. պարապ.	Քաղաքացիական դատավարությանը մասնակցող անձինք: Ներկայացուցչությունը քաղաքացիական դատավարությունում: Դատավարության այլ մասնակիցները: Դասախոսություն (2 ժամ)	Տեսակը՝ դասախոսություն - դասախոսություն (ավանդական) - կոկրետ իրավիճակների քննարկում Նպատակը՝ ներկայացնել քաղաքացիական դատավարության մասնակցող անձանց: Քննարկվող հարցերը՝ կողմերի հասկացությունը/իրավունակություն և դատավարական գործունակություն/: Դատակցություն: Ոչ պատշաճ կողմի փոխարինումը: Դատավարական իրավահաջորդություն: Երրորդ անձանց հասկացությունը և տեսակները: Վեճի առարկայի նկատմամբ ինքնուրույն պահանջ ներկայացնող և չներկայացնող երրորդ անձինք: Դատական ներկայացուցչության հասկացությունը/ տեսակներն և լիազորությունները: Վկայի, փորձագետի, մասնագետի և թարգմանիչի դատավարական կարգավիճակը:	- ուշադրություն դարձնել քաղաքացիական դատավարության յուրաքանչյուր մասնակցի դատավարական կարգավիճակին և հիմնական իրավունքներին, - հիշել դատավարության մասնակցող անձանց, - ներկայացնել օրինակներ, որոնցում խախտվում է դատավարության այս կամ այն մասնակցի իրավունքները:	Ընթացիկ գնահատում. Ակտիվություն, հետադարձ կապ՝ բանավոր հիմնավորումներ, հարցադրումներ:

4-րդ լսար. պարապ.	Քաղաքացիական դատավարությանը մասնակցող անձինք: Ներկայացուցչությունը քաղաքացիական դատավարությունում: Դատավարության այլ մասնակիցները: գործական պարապմունք (2 ժամ)	Քննարկվող հարցերը՝ Տեսակը՝ գործական պարապմունք • խմբային քննարկումներ • գործական առաջադրանքներ • կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն խնդիրների առաջադրմամբ: Նպատակը՝ ներկայացնել <i>Կողմերի հասկացությունը/իրավունակություն</i> <i>և դատավարական գործունակություն/:</i> Քննարկվող հարցերը՝ Դատակցություն: <i>Ոչ պատշաճ կողմի փոխարինումը:</i> <i>Դատավարական իրավահաջորդություն:</i> <i>Երրորդ անձանց հասկացությունը և տեսակները:</i> <i>Վեճի առարկայի նկատմամբ ինքնուրույն պահանջ ներկայացնող և չներկայացնող երրորդ անձինք:</i> <i>Դատական ներկայացուցչության հասկացությունը/տեսակներն և լիազորությունները:</i> <i>Վկայի, փորձագետի, մասնագետի և թարգմանիչի դատավարական կարգավիճակը:</i>	• ուշադրություն դարձնել քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի կառուցվածքին և հիմնական պահանջներին, • ներկայացնել քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի կիրառելիության պահանջները, ներկայացնել օրինակներ, իրավիճակներ, լուծել թեմային առնչվող խնդիրներ:	Ընթացիկ գնահատում. Ակտիվություն, ներկա սովորողների առնվազն 30 տոկոսի կողմից բավարար գիտելիքների հավաստում և գնահատում:
5-րդ լսար. պարապ.	Հայցային վարույթ Դասախոսություն (2 ժամ)	Տեսակը՝ դասախոսություն • դասախոսություն (ավանդական): Նպատակը՝ ներկայացնել քաղաքացիական դատավարությունում հայցային վարույթի և ընդդատության հասկացությունը: Քննարկվող հարցերը՝ Քաղաքացիական գործերի ենթակայությունն և ընդդատությունը: Հայցային վարույթի հասկացությունը և էությունը: Հայցի հասկացությունը, տարրերը և տեսակները: Հայցի իրավունք և հայց	• ներկայացնել քաղաքացիական դատավարությունում հայցային վարույթի և ընդդատության հասկացությունը, • բնութագրել Հայցի հասկացությունը, տարրերը և տեսակները, • ներկայացնել Հայցի իրավունք և հայց հարուցելու իրավունք: Հայցի դեմ պատասխանողի շահերի	Ընթացիկ գնահատում. Ակտիվություն, հետադարձ կապ՝ բանավոր հիմնավորումներ, հարցադրումների ձևակերպում:

	հարուցելու իրավունք: Հայցի դեմ պատասխանողի շահերի պաշտպանության դատավարական միջոցները: Իրավունքի պաշտպանության հայցային միջոցները տնօրինելը: Հայցի ապահովումը: Հատուկ հայցային գործերի իրավական բնութագիրը և այդ գործերի տեսակները: Ընտանեկան գործեր: Հայաստանի Հանրապետություն անօրինական տեղափոխված կամ Հայաստանի Հանրապետությունում ապօրինի պահվող երեխայի վերադարձի վերաբերյալ գործեր: Առանձին աշխատանքային վեճերով գործեր: Կորպորատիվ վեճերով գործեր: Խմբային հայցի հիման վրա քննվող գործեր: Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի և անվճարունակ բանկի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների ժամանակավոր ադմինիստրացիայի որոշումների բողոքարկման վարույթ: Հատուկ վարույթի հասկացությունը: Իրավաբանական նշանակություն ունեցող փաստերի հաստատումը: Շարժական գույքը տիրագործի ճանաչելու և դրա նկատմամբ դիմողի սեփականության իրավունքը ճանաչելը: Անչափահասին լրիվ գործունակ ճանաչելը /Էմանսիպացիա/: Քաղաքացուն անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ	պաշտպանության դատավարական միջոցները: Իրավունքի պաշտպանության հայցային միջոցները տնօրինելը: Հայցի ապահովումը ներկայացնել Անչափահասին լրիվ գործունակ ճանաչելը /Էմանսիպացիա/: Քաղաքացուն անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ ճանաչելու, անգործունակ ճանաչված քաղաքացուն գործունակ ճանաչելու կամ քաղաքացու գործունակության սահմանափակումները վերացնելու վերաբերյալ գործերը: Քաղաքացուն անհայտ բացակայող ճանաչելը կամ քաղաքացուն մահացած հայտարարելը: Երեխայի որդեգրելը: Անձին հոգեբուժական կազմակերպություն ոչ հոժարակամ հոսպիտալացնելը: Քաղաքացուն բժշկական հարկադիր հետազոտության և բուժման ենթարկելը: Ըստ ներկայացնողի և օրդերային կորցրած արժեթղթերով հավաստված իրավունքները վերականգնելը /կոչի վարույթ/: Հարկադիր կատարողի դիմումով կողմերի հաշտության համաձայնության հիման վրա դատարանի վճռի վերանայման վարույթ: Արտոնագրված հաշտարարի մասնակցությամբ արտադատական
--	---	---

		ճանաչելու, անգործունակ ճանաչված քաղաքացուն գործունակ ճանաչելու կամ քաղաքացու գործունակության սահմանափակումները վերացնելու վերաբերյալ գործերը: Քաղաքացուն անհայտ բացակայող ճանաչելը կամ քաղաքացուն մահացած հայտարարելը: Երեխայի որդեգրելը: Անձին հոգեբուժական կազմակերպություն ոչ հոծարական հոսպիտալացնելը: Քաղաքացուն բժշկական հարկադիր հետազոտության և բուժման ենթարկելը: Ըստ ներկայացնողի և օրդերային կորցրած արժեթղթերով հավաստված իրավունքները վերականգնելը /կոչի վարույթ/: Հարկադիր կատարողի դիմումով կողմերի հաշտության համաձայնության հիման վրա դատարանի վճռի վերանայման վարույթ: Արտոնագրված հաշտարարի մասնակցությամբ արտադատական կարգով կնքված հաշտության համաձայնությունը հաստատելը:	կարգով կնքված հաշտության համաձայնությունը հաստատելը:	
6-րդ լսար. պարասյ.	Հայցային վարույթ սեմինար պարապմունք (2 ժամ)	Տեսակը՝ սեմինար պարապմունք • սովորողների հարցում, • թեստային վարժությունների լուծում, • խմբային քննարկումներ, • կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն, Նպատակը՝ ամրապնդել հայցային վարույթի վերաբերյալ տեսական գիտելիքները, պարզաբանել անհասկանալի հարցերը:	• ուշադրություն դարձնել քաղաքացիական գործերի ենթակայությունն և ընդդատությանը: Ներկայացնել հայցադիմումի և հայցադիմումի պահանջները, ներկայացնել օրինակներ և իրավիճակներ:	Ընթացիկ գնահատում. Ակտիվություն, ներկա սովորողների առնվազն 30 տոկոսի կողմից բավարար գիտելիքների հավաստում և գնահատում

		Քննարկվող հարցերը՝ Քաղաքացիական գործերի ենթակայությունն և ընդդատությունը: Հայցային վարույթի հասկացությունը և էությունը: Հայցի հասկացությունը, տարրերը և տեսակները: Հայցի իրավունք և հայց հարուցելու իրավունք: Հայցի դեմ պատասխանողի շահերի պաշտպանության դատավարական միջոցները: Իրավունքի պաշտպանության հայցային միջոցները տնօրինելը: Հայցի ապահովումը: Հատուկ հայցային գործերի իրավական բնութագիրը և այդ գործերի տեսակները: Ընտանեկան գործեր:		
7-րդ լսար. պարապ.	Հայցային վարույթ գործնական պարապմունք (2 ժամ)	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք ▪ խմբային քննարկումներ, ▪ գործնական առաջադրանքներ, ▪ կոնկրետ իրավիճակների, վերլուծություն, կազմել հայցադիմումներ և դիմումներ: Նպատակը՝ ներկայացնել հայցի բովանդակությունը, Քննարկվող հարցերը՝ • ընդդատության որոշման կանոնները, • տարբերում է հայցի առարկան և հիմքը, • բնորոշում է հայցադիմումին և դրա պատասխանին ներկայացվող պահանջները, • կարողանում է կազմել հայցադիմում և հայցադիմումի պատասխան:	• ուշադրություն դարձնել հայցադիմումի և դիմումի կառուցվածքին և հիմնական պահանջներին • ներկայացնել քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի կիրառելիության պահանջները, ներկայացնել օրինակներ, իրավիճակներ, լուծել թեմային առնչվող խնդիրներ:	Ընթացիկ գնահատում. Ակտիվություն, ներկա սովորողների առնվազն 30 տոկոսի կողմից բավարար գիտելիքների հավաստում և գնահատում, գործնական առաջադրանքների ճիշտ լուծում:

8-րդ լսար. պարապ.	Ապացույցները քաղաքացիական դատավարությունում Դատախոսություն (2 ժամ)	Տեսակը՝ դատախոսություն • դատախոսություն (ավանդական): Նպատակը՝ ներկայացնել <i>Դատական ապացուցման և ապացույցների հասկացությունը և նպատակը:</i> <i>Ապացույցների դասակարգումը:</i> Քննարկվող հարցերը՝ <i>Ապացուցման առարկան: Նյութաիրավական բնույթի իրավական փաստեր: Բացառապես դատավարական բնույթ ունեցող փաստեր: Ապացուցողական փաստեր: Ապացուցելուց ազատելու հիմքերը: Դատարանի կողմից հանրահայտ ճանաչված փաստեր: Անվիճելի փաստեր:Ապացուցելու և ապացույցներ ներկայացնելու պարտականությունը: Ապացույցների վերաբերելիությունը և ապացուցման միջոցների թույլատրելիությունը: Ապացույցների հետազոտումը և գնահատումը:</i>	• ներկայացնել <i>ապացուցման առարկան: Նյութաիրավական բնույթի իրավական փաստեր:</i> Բնութագրել <i>Դատարանի կողմից հանրահայտ ճանաչված փաստեր: Անվիճելի փաստեր:Ապացուցելու և ապացույցներ ներկայացնելու պարտականությունը:</i> Ներկայացնել <i>Ապացույցների վերաբերելիությունը և ապացուցման միջոցների թույլատրելիությունը: Ապացույցների հետազոտումը և գնահատումը:</i>	Ընթացիկ գնահատում. Ակտիվություն, ներկա սովորողների առնվազն 30 տոկոսի կողմից բավարար գիտելիքների հավաստում և գնահատում, գործնական առաջադրանքների ճիշտ լուծում:
9-րդ լսար. պարապ.	Ապացույցները քաղաքացիական դատավարությունում գործնական պարապմունք (2 ժամ)	Տեսակը՝ գործնական պարապմունք, ▪ խմբային քննարկումներ, ▪ գործնական առաջադրանքներ, ▪ կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն, ▪ դատախազի մեթոդ: Նպատակը՝ <i>ներկայացնել դատական ապացուցման և ապացույցների հասկացությունը և նպատակը:</i>	Ներկայացնել <i>ապացույցների դասակարգումը:</i> • բնութագրել <i>ապացույցների հատկանիշները,</i> • առաջադրել <i>կոնկրետ իրավիճակներ և թեմային առնչվող խնդիրներ,</i>	Ընթացիկ գնահատում. Ակտիվություն, ներկա սովորողների առնվազն 30 տոկոսի կողմից բավարար գիտելիքների հավաստում և գնահատում:

		Քննարկվող հարցերը՝ Ապացուցման առարկան: Նյութաիրավական բնույթի իրավական փաստեր: Բացառապես դատավարական բնույթ ունեցող փաստեր: Ապացուցողական փաստեր: Ապացուցելուց ազատելու հիմքերը: Դատարանի կողմից հանրահայտ ճանաչված փաստեր: Անվիճելի փաստեր: Ապացուցելու և ապացույցներ ներկայացնելու պարտականությունը:		
--	--	--	--	--

Միջին մասնագիտական կրթության 0204««Ոստիկանական գործ» մասնագիտության «Ոստիկան-սպա» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի առանցքային հմտությունների մոդուլներ

Մոդուլի դասիչը	ԻԴԳ-4-10-009
Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը նախատեսված է սովորողին քաղաքացիական դատավարության հիմնական դրույթները, մասնավորապես, դատավարության փուլերը, հիմնական սկզբունքները, ապացույցները և ապացուցման պրոցեսը, հայցին /դիմումին/ ներկայացվող պահանջները սովորեցնելու համար:
Մոդուլի տևողությունը	18 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը ուսումնասիրելու համար սովորողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի «Պետության և իրավունքի տեսության հիմունքներ», «Մահմանադրական իրավունք» և «Քաղաքացիական իրավունք» մոդուլները
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է
Ուսումնառության արդյունք- 1	Տալ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի ընդհանուր բնութագիրը
Կատարման չափանիշներ	ա. բնորոշում է քաղաքացիական դատավարության իրավունքը, թվարկում դրա փուլերը, բ. ներկայացնում է քաղաքացիական դատավարության իրավունքի կարգավորման առարկան և մեթոդը, գ. ներկայացնում է քաղաքացիական դատավարության իրավունքի սկզբունքները,

	դ. ներկայացնում է քաղաքացիական դատավարության իրավունքի աղբյուրները:
Ուսումնառության արդյունք- 2	Ներկայացնել քաղաքացիական դատավարության սուբյեկտները
Կատարման չափանիշներ	ա. ներկայացնում է հայցվորի և պատասխանողի իրավական կարգավիճակը, բ. ներկայացնում է երրորդ անձանց մասնակցությունը քաղաքացիական դատավարությանը, գ. ներկայացնում է դատախազի մասնակցությունը քաղաքացիական դատավարությանը, դ. ներկայացնում է ներկայացուցչի միջոցով գործերի վարման կարգը, ե. ճիշտ է բնորոշում դատավարության այլ մասնակիցներին, զ. ճիշտ է ներկայացնում բացարկ հայտները կարգը և հիմքերը:
Ուսումնառության արդյունք- 3	Սահմանել ընդդատության վերաբերյալ պահանջները, հայցադիմումին և դրա պատասխանին ներկայացվող պահանջները, հայցի ներկայացման կարգը
Կատարման չափանիշներ	ա. ներկայացնում է ընդդատության որոշման կանոնները, բ. տարբերում է հայցի առարկան և հիմքը, գ. բնորոշում է հայցադիմումին և դրա պատասխանին ներկայացվող պահանջները, դ. կարողանում է կազմել հայցադիմում և հայցադիմումի պատասխան:
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել քաղաքացիական դատավարությունում թույլատրելի ապացույցների տեսակները
Կատարման չափանիշներ	ա. ներկայացնում է դատական ապացուցման հասկացությունը, առարկան և նպատակը, բ. ներկայացնում է ապացույցների տեսակները, դրանց թույլատրելի և վերաբերելի լինելը, գ. ներկայացնում է ապացուցման պարտականությունը կողմերի միջև բաշխելու կարգը:

Հարցաշար
«ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունք» մոդուլի ստուգարքի

1. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի հասկացությունը, առարկան, մեթոդն և իրավունքի կապն իրավունքի այլ ճյուղերի հետ:
2. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության իրավունքի աղբյուրները:

3. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսդրության նորմերը:
4. Քաղաքացիական դատավարության նորմերի գործողությունը ժամանակի ընթացքում, տարածության վրա և ըստ անձանց շրջանակի:
5. Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց սուբյեկտիվ իրավունքների պաշտպանության ձևերը:
6. Քաղաքացիական դատավարության հասկացությունը, հատկանիշները և խնդիրները:
7. Քաղաքացիական դատավարության փուլերը:
8. Քաղաքացիական դատավարության իրավունքի սկզբունքները:
9. Հավասարությունը օրենքի և դատարանի առջև:
10. Տնօրինչականության սկզբունք:
11. Մրցակցություն սկզբունք
12. Դատավարական իրավունքների չարաշահման անթույլատրելիության սկզբունք:
13. Գործերի քննության բանալորության սկզբունք:
14. Դատավարության լեզուն:
15. Դատական վարույթի հրապարակայնության սկզբունք:
16. Քաղաքացիական դատավարական իրավահարաբերությունների հասկացությունը/ օբյեկտը, սուբյեկտը և բովանդակությունը/:
17. Դատական ապացուցման և ապացույցների հասկացությունը և նպատակը:
18. Ապացույցների դասակարգումը:
19. Ապացուցման առարկան: Նյութաիրավական բնույթի իրավական փաստեր:
20. Բացառապես դատավարական բնույթ ունեցող փաստեր:
21. Ապացուցողական փաստեր:
22. Ապացուցելուց ազատելու հիմքերը:
23. Դատարանի կողմից հանրահայտ ճանաչված փաստեր:
24. Անվիճելի փաստեր:
25. Ապացուցելու և ապացույցներ ներկայացնելու պարտականությունը:
26. Ապացույցների վերաբերելիությունը և ապացուցման միջոցների թույլատրելիությունը:
27. Ապացույցների հետազոտումը և գնահատումը:
28. Հայցային վարույթի հասկացությունը և էությունը:
29. Հայցի հասկացությունը, տարրերը և տեսակները:

30. Հայցի իրավունք և հայց հարուցելու իրավունք:
31. Հայցի դեմ պատասխանողի շահերի պաշտպանության դատավարական միջոցները:
32. Իրավունքի պաշտպանության հայցային միջոցները տնօրինելը:
33. Հայցի ապահովումը:
34. Հատուկ հայցային գործերի իրավական բնութագիրը և այդ գործերի տեսակները:
35. Ընտանեկան գործեր:
36. Հայաստանի Հանրապետություն անօրինական տեղափոխված կամ Հայաստանի Հանրապետությունում ապօրինի պահվող երեխայի վերադարձի վերաբերյալ գործեր:
37. Առանձին աշխատանքային վեճերով գործեր:
38. Կորպորատիվ վեճերով գործեր: Խմբային հայցի հիման վրա քննվող գործեր:
39. Հայաստանի Հանրապետության Կենտրոնական բանկի և անվճարունակ բանկի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների ժամանակավոր ադմինիստրացիայի որոշումների բողոքարկաման վարույթ:
40. Հատուկ վարույթի հասկացությունը:
41. Իրավաբանական նշանակություն ունեցող փաստերի հաստատումը:
42. Շարժական գույքը տիրագուրկ ճանաչելու և դրա նկատմամբ դիմողի սեփականության իրավունքը ճանաչելը:
43. Անչափահասին լրիվ գործունակ ճանաչելը /էմանսիպացիա/:
44. Քաղաքացուն անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ ճանաչելու, անգործունակ ճանաչված քաղաքացուն գործունակ ճանաչելու կամ քաղաքացու գործունակության սահմանափակումները վերացնելու վերաբերյալ գործերը:
45. Քաղաքացուն անհայտ բացակայող ճանաչելը կամ քաղաքացուն մահացած հայտարարելը: Երեխայի որդեգրելը:
46. Անձին հոգեբուժական կազմակերպություն ոչ հոժարակամ հոսպիտալացնելը:
47. Քաղաքացուն բժշկական հարկադիր հետազոտության և բուժման ենթարկելը:
48. Ըստ ներկայացնողի և օրդերային կորցրած արժեթղթերով հավաստված իրավունքները վերականգնելը /կոչի վարույթ/:
49. Հարկադիր կատարողի դիմումով կողմերի հաշտության համաձայնության հիման վրա դատարանի վճռի վերանայման վարույթ:
50. Արտոնագրված հաշտարարի մասնակցությամբ արտադատական կարգով կնքված հաշտության համաձայնությունը հաստատելը: